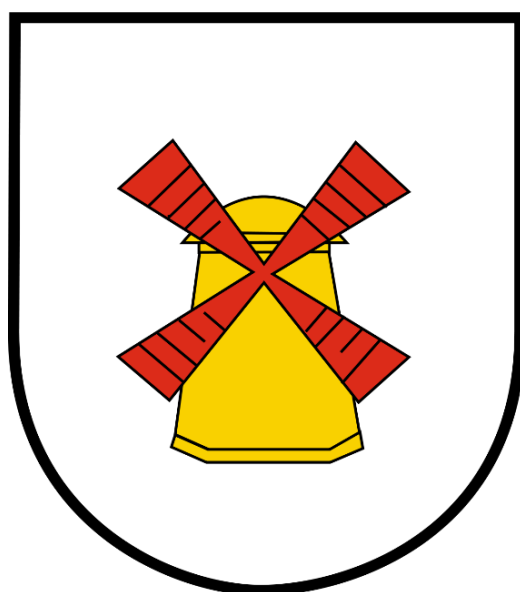

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

**GMINA SOŚNO
POWIAT SĘPOLEŃSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA SOŚNO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

SOŚNO 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	20
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Sośno.....	33
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	40
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	43
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy.....	50
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	52
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	55
Spis tabel i rysunków.....	69

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Sośno na lata 2021-2030 składa się z dwóch głównych części:

- 1) wniosków z diagnozy strategicznej,
- 2) określenia strategii rozwoju, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji.

Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Sośno, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań.

W drugiej części przedstawiono plan działań Gminy Sośno do 2030 roku w oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy. W części tej określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Gminy Sośno stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Sośno z dokumentami wyższego rzędu.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Sośno wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Sośno, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta została uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Celem nadrzędnym Strategii jest: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

— Obszar Społeczeństwo:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
 - Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
 - Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
 - Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
 - Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
 - Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
 - Rozwój wrażliwy społecznie,
 - Zdrowie,
 - Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
 - Sport i aktywność fizyczna.

— Obszar Gospodarka:

- Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
 - Odbudowa gospodarki po COVID-19,
 - Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
 - Rozwój przedsiębiorczości,
 - Rozwój sektora rolno-spożywczego,
 - Rozwój turystyki,
 - Internacjonalizacja gospodarki,
 - Nowoczesny rynek pracy,

— Obszar Przestrzeń:

- Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:
 - Infrastruktura rozwoju społecznego,
 - Środowisko przyrodnicze,

- Przestrzeń kulturowa,
- Przestrzeń dla gospodarki,
- Infrastruktura transportu,
- Infrastruktura techniczna,
- Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
- Potencjały endogeniczne.

— Obszar Spójność:

- Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:
 - Transport publiczny,
 - Cyfryzacja,
 - Bezpieczeństwo,
 - Współpraca dla rozwoju regionu.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Sośno na lata 2021-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa kujawsko-pomorskiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy Sośno i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi załącznik do Strategii.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE

Analizowana jednostka jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie sępoleńskim, w odległości około 30 km na północny-zachód od Bydgoszczy. Ze względu na bliskość miasta Bydgoszczy, gmina Sośno posiada dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne oraz możliwość rozwoju gospodarczego. Przebiegająca przez gminę droga krajowa nr 25 stanowi dogodne połączenie z Bydgoszczą.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych wskazanych problemów zaliczono m.in. brak bezpiecznych przejść dla pieszych, zły stan dróg lokalnych, brak ścieżek rowerowych oraz zaniedbaną zieleń około drogową.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Brak uciążliwego przemysłu oraz bliskość ważnych form ochrony przyrody wpływa na wysokie walory przyrodnicze analizowanej jednostki. Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych. Najcenniejsze pod względem bioróżnorodności tereny skupia północna część gminy, gdzie zlokalizowane są główne kompleksy leśne analizowanej jednostki uatrakcyjnione przez środowisko rzeki Sępolenki.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie analizowanej jednostki znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Wąwelno”,
- Krajeński Park Krajobrazowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Uzupełnieniem sfery środowiskowej są obszary zieleni urządzonej, do której na obszarze gminy zaliczyć można przede wszystkim, zieleń cmentarną, parki dworskie i wiejskie oraz lasy.

Przez teren gminy przebiega granica działu wodnego I rzędu Wisła-Odra. Zachodnia część analizowanej jednostki leży w obszarze zlewni Noteci (dorzecze Odry), natomiast wschodnia w obszarze zlewni Brdy (dorzecze Wisły). Na terenach tych obowiązują: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, które to są podstawowymi dokumentami planistycznymi gospodarki wodnej według Ramowej Dyrektywy Wodnej.

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Przeprowadzona diagnoza wskazała spadek liczby mieszkańców w ciągu ostatnich lat. Ogólna liczba ludności w okresie 2016-2020 zmniejszyła się o 4,32%. Wpływ na taką sytuację miał przede wszystkim zmniejszający się przyrost naturalny, który w ostatnim roku analizy przyjął wartość ujemną.

Niekorzystnym zjawiskiem jest również starzenie się społeczeństwa spowodowane rosnącą liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszaniem się liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie

w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych.

GOSPODARKA

W ciągu ostatnich lat zaobserwowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, a co za tym idzie wzrost aktywności gospodarczej na obszarze analizowanej jednostki. Obszar analizowanej jednostki ma charakter typowo rolniczy. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz zakłady produkcyjne i usługowo-handlowe w pobliskich miastach m.in. Sępólnie Krajeńskim, Nakle nad Notecią, Więcborku, Koronowie i Mroczy.

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2015-2020 przyjmowały przeważnie wartości niższe niż średnie wartości dla powiatu sępoleńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, co pokazuje, że gmina Sośno charakteryzuje się dość niskim poziomem przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

W ciągu ostatnich 5 lat na obszarze gminy odnotowano spadek stopy bezrobocia, który dotyczył wszystkich grup wiekowych wśród osób bezrobotnych. Wraz ze spadkiem bezrobocia zaobserwować można również zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu gospodarki zaliczono brak atrakcyjnych miejsc pracy dla osób młodych i wykształconych.

MIESZKALNICTWO

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy oraz związany z nim wzrost liczby izb, oraz powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju gminy Sośno pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym. Wzrostowi ulega również liczba mieszkań wyposażona w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg i centralne ogrzewanie.

OŚWIATA

Gmina Sośno, zgodnie ze swoją kompetencją, prowadzi edukację w zakresie przedszkolnym i podstawowym.

W roku 2020 na terenie gminy Sośno funkcjonowały 3 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Sośnie, Szkoła Podstawowa im. Mieczysława Droboszewskiego w Wąwelnie, Szkoła Podstawowa w Przepańkowie.

Główną placówką przedszkolną na terenie jednostki jest Samorządowe Przedszkole w Sośnie. Naukę w oddziale wychowania przedszkolnego organizuje również Szkoła Podstawowa w Przepałkowie, natomiast Szkoła Podstawowa w Wąwelnie zawiera w swojej strukturze dwa oddziały zerowe - jeden w Wąwelnie, drugi w Sitnie.

Każda ze szkół zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatej oferty dydaktycznej. Baza dydaktyczna szkół jest systematycznie uzupełniana o nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i inne narzędzia do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Wskaźniki skolaryzacji obrazują, że część uczniów z obszaru gminy uczy się w jednostkach oświatowych poza jej terenem.

KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Sośno zadania z zakresu popularyzacji kultury, turystyki, sportu i rekreacji realizują przede wszystkim:

- Gminny Dom Kultury w Sośnie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sośnie,
- placówki oświatowe i świetlice (sale) wiejskie,
- organizacje i stowarzyszenia pozarządowe.

Gminny Dom Kultury w Sośnie działa jako samodzielna instytucja kultury, która otrzymuje dotację na działalność ze środków samorządowych Gminy Sośno. Dom Kultury organizuje i współorganizuje szereg różnych imprez i wydarzeń kulturalnych. W większości są to wydarzenia cykliczne a ich organizacja i realizacja wymaga od domu kultury znacznego nakładu pracy organizacyjnej, twórczej i merytorycznej. W jego skład wchodzi świetlice wiejskie w Sitnie, Sośnie i w Wąwelnie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Sośnie działa również jako samodzielna instytucja kultury, która otrzymuje dotację na działalność ze środków samorządowych Gminy Sośno. Biblioteka służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa Gminy Sośno oraz uczestniczy w upowszechnianiu różnych dziedzin wiedzy i kultury.

Ponadto na terenie gminy działają pozarządowe organizacje, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości tego regionu.

Głównymi obiektami sportowymi na obszarze gminy są: boisko sportowe w Szynwałdzie, Wąwelnie, Rogalinie, Sośnie i obiekty sportowe zlokalizowane przy jednostkach oświatowych.

Do głównych atutów turystycznych zaliczyć można istniejące tu walory przyrodnicze i krajobrazowe. Należą do nich między innymi formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody

„Wąwelno”, Krajeński Park Krajobrazowy z piękną doliną rzeki Sępolenki, Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich, 16 pomników przyrody i 23 užitki ekologiczne.

Przez miejscowości Tuskowo, Wąwelno oraz Mierucin przebiega również Międzynarodowy Szlak Rowerowy R1 łączący kraje Europy zachodniej z krajami nadbałtyckimi. Szlak biegnie od miasta Calais we Francji do Petersburga w Rosji. W północnej części gminy znajduje się krótki odcinek niebieskiego szlaku turystycznego im. gen. Jakuba Komierowskiego.

OCHRONA ZDROWIA

Na obszarze analizowanej jednostki jedyną placówką zapewniającą podstawową opiekę medyczną jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Zdrowie" - Ghazwan Haj Bakri funkcjonujący przy ul. Leśnej 7 w Sośnie oraz w Wąwelnie przy ul. Młyńskiej 1. W Sośnie można także skorzystać z praktyki pielęgniarsko-położniczej REMED s.c. oraz z prywatnej praktyki pielęgniarskiej p. Marzeny Grzegorzewskiej. Ponadto przy ul. Leśnej 7 w Sośnie działa również punkt apteczny.

W Sośnie działają dwa gabinety dentystyczne, funkcjonujące w ramach NZOZ, jeden w Ośrodku Zdrowia przy ul. Leśnej 7, drugi przy ul. Leśnej 1.

Dostęp mieszkańców do aptek oraz specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta. W związku z powyższym, część mieszkańców korzysta z zakładów opieki zdrowotnej zlokalizowanych w sąsiednich gminach.

POMOC SPOŁECZNA

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie funkcjonujący przy ul. Parkowej 4 w Sośnie. Ośrodek jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej. Bieżące funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zapewniają środki finansowe z budżetu Gminy oraz środki z budżetu państwa. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w latach 2015-2019 na terenie gminy Sośno zmniejszyła się o 34,39%.

Główną przyczyną trudnej sytuacji beneficjentów pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sośnie jest: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Ponadto na terenie gminy działa również Punkt Interwencji Kryzysowej (przy ulicy Parkowej nr 4 w Sośnie w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej) oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy działania prowadzą:

- Dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Sępólnie Krajeńskim,
- 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: Sośno, Dębiny, Dziedno, Mierucin, Rogalin, Sitno, Toninek, Wąwelno i Wielowicz.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie gminy brak jest sieci gazowej. Zlokalizowana jest natomiast sieć ciepłownicza obsługiwana przez kotłownię zbiorczą w Sośnie o mocy około 1 MW. Sieć zaopatruje w ciepło głównie zabudowę wielorodzinną, biura Zakładu Gospodarki Komunalnej, Gminny Ośrodek Kultury, Urząd Gminy, przedszkole, szkołę podstawową, Gminną Spółdzielnię „SCh” oraz Straż Pożarną. Na pozostałym obszarze gminy ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych.

Do sieci kanalizacyjnej podłączone są następujące miejscowości: Dębiny, Dziedno, Zielonka, Sośno, Rogalin, Toninek, Wąwelno, Skoraczewo oraz Sitno. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 2 217 osób, co stanowiło około 45% wszystkich mieszkańców gminy. Pozostali mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni oraz zbiorników bezodpływowych. Dużo lepiej przedstawia się sytuacja w zakresie podłączenia do sieci wodociągowej, gdzie dostęp do bieżącej wody posiadają niemal wszyscy mieszkańcy gminy tj. 85% mieszkańców. Badania jakości wody wykazały brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy. Gmina Sośno posiada zadowalający stan sieci energetycznej oraz uporządkowany system gospodarki odpadami.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu infrastruktury technicznej zaliczono niewystarczający stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

ANALIZA ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ

Diagnoza wykazała, że budżet Gminy osiągał coraz wyższe dochody. W ciągu ostatnich 5 lat dochody wzrosły o 41,35%, z czego dochody majątkowe zwiększyły się o 772 690,96 zł, a dochody bieżące o 7 792 068,50 zł. W ciągu analizowanych lat, co roku wypracowywano nadwyżkę operacyjną, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w Gminie. Jeżeli chodzi o wynik budżetowy to nadwyżkę budżetową, udało się wypracować w latach 2016, 2017 i 2020, natomiast w latach 2018 i 2019 realizacja budżetu Gminy zakończyła się deficytem.

POLITYKA PRZESTRZENNA

Powierzchnia gminy Sośno wynosi 16 264 ha. W obecnej strukturze funkcjonalnej gminy największy udział procentowy w powierzchni jednostki stanowią użytki rolne (75,12%¹). Lesistość gminy wynosi natomiast 17,2%.

W większości na terenie gminy nie wyznaczono jednoznacznych obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową czy produkcyjną. Możliwości rozwojowe przewiduje się w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej.

ANALIZA SWOT

Gmina Sośno podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. **szanse i mocne strony**).

Poniżej przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na dalszy rozwój Gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – Położenie i infrastruktura komunikacyjna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne; • Przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 25; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan techniczny części dróg, • Brak ścieżek rowerowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona ilość środków własnych gminy i zewnętrznych na rozwój infrastruktury technicznej.

Źródło: Opracowanie własne

¹ Dane Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2014

Tabela 2. Analiza SWOT – Demografia

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby ludności; • Malejący przyrost naturalny; • Ujemne saldo migracji; • Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Napływ nowych mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – Gospodarka i rynek pracy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stagnacja gospodarcza w gminie na przestrzeni lat 2015-2017; • Brak wyznaczonej strefy inwestycyjnej na obszarze gminy; • Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie spójności społecznej poprzez przeciwdziałanie marginalizacji i dyskryminacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze w kraju.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – Kultura, sport i rekreacja

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dająca warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej; • Występowanie obiektów zabytkowych na terenie gminy; • Rozwinięta infrastruktura sportowa; • Realizowanie projektów pobudzających aktywność mieszkańców; • Funkcjonowanie Gminnego Domu Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej; • Organizacja wielu imprez i wydarzeń kulturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak markowej imprezy kulturalnej oraz flagowej atrakcji turystycznej; • Niewystarczająca oferta kulturalna dla mieszkańców i turystów; • Niewystarczająca działalność promocyjna; • Brak ścieżek rowerowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększony ruch turystyczny; • Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej; • Urozmaicenie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury; • Możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek możliwości finansowania kultury i sportu; • Spadająca aktywność społeczna w sferze kultury i sportu; • Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana sieć wodociągowa zaopatrująca niemal wszystkich mieszkańców gminy w wodę; • Zadowalający stan sieci elektroenergetycznej; • Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy; • Funkcjonowanie oczyszczalni ścieków; • Funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak sieci gazowej; • Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy; • Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej; • Powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów; • Rozwój szybkiego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; • Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej; • Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; • Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Analiza SWOT – Ochrona środowiska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zakładów przemysłowych na terenie gminy; • Występujące walory przyrodnicze w tym znajdujący się na terenie gminy rezerwat przyrody „Wąwelnio”, Krajeński Park Krajobrazowy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich; • Wysokie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza energii wiatrowej. • Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska lesistość; • Presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione; • Nielegalne składowisko odpadów niebezpiecznych; • Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych; • Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; • Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy. • Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; • Powstawanie „dzikich” wysypisk; • Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); • Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7. Analiza SWOT – kapitał społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie organizacji pozarządowych oraz aktywnych grup nieformalnych; • Dostęp do szkolnictwa podstawowego na terenie gminy; • Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, • Dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierne środowisko młodzieży.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; • Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące koszty inwestycji; • Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; • Migracja społeczeństwa do większych miast; • Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie i na świecie.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8. Analiza SWOT – Pomoc społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoją podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują; • Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudne warunki mieszkaniowe części rodzin; • Niewystarczająca infrastruktura pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; • Nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; • Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; • Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; • Kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; • Rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; • Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii; • Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczona bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

WIZJA I MISJA

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą **wizję rozwoju Gminy Sośno**:

**W ROKU 2030 GMINA SOŚNO JEST ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DLA MIESZKAŃCÓW,
WYKORZYSTUJĄCYM SĄSIEDZTWO BYDGOSZCZY, ZAPEWNIAJĄCYM DOSTĘP DO MIEJSC
PRACY ORAZ DBAJĄCYM O SWOJE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I WYKORZYSTUJĄCYM
ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII**

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze społeczno-gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki oraz wzrost atrakcyjności w oczach mieszkańców i turystów.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą **misję Gminy Sośno**:

**ZASPOKAJANIE POTRZEB WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW, TWORZENIE DOGODNYCH
WARUNKÓW DLA ROZWOJU MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO BEZPIECZNEJ I
WYSOKIEJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ DBANIE O ISTNIEJĄCE WALORY
PRZYRODNICZE**

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

- Rozwój aktywności społecznej mieszkańców,

Wymiar gospodarczy:

- Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o sąsiedztwo miasta Bydgoszczy,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

- Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ładu przestrzennego.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 9. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne		
1. Rozwój aktywności społecznej mieszkańców	2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o sąsiedztwo miasta Bydgoszczy	3. Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ładu przestrzennego
Cele operacyjne		
1.1. Podnoszenie jakości życia mieszkańców	2.1. Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	3.1. Poprawa estetyki
1.2. Aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	2.2. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców	3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE
1.3. Wzmacnianie oferty kulturalnej		3.3. Spójność zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Rozwój aktywności społecznej mieszkańców:

Cel operacyjny 1.1. Podnoszenie jakości życia mieszkańców,

Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,

Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie oferty kulturalnej.

Rozwój aktywności społecznej mieszkańców wpływa na przewagę konkurencyjności danej jednostki. W ramach wyżej wymienionego celu wyznaczono trzy cele operacyjne.

Pierwszy z ww. celów zakłada działania z zakresu podnoszenia jakości życia mieszkańców. Obejmuje on działania z zakresu planowania zabudowy mieszkalnej w ramach obecnych obszarów zurbanizowanych oraz adaptację mieszkań gminnych. Kolejnym kierunkiem jest poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i ich dostępności, a także usług w nich świadczonych, co wpłynie na zwiększenie zainteresowania aktywnością społeczną mieszkańców oraz przyspieszy czas realizacji załatwianych spraw. Istotnym aspektem jest również dalsze wsparcie OSP, dla zapewnienia odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa mieszkańców. Cel operacyjny zakłada również wspieranie organizacji pozarządowych i propagowanie idei wolontariatu celem pobudzenia aktywności mieszkańców w życie społeczne gminy oraz zwiększenie dostępności jednostek oświatowych, poprzez m.in. utworzenie nowych miejsc opieki przedszkolnej, w tym klubów dziecięcych (żłobka), stworzenie wielofunkcyjnych i bezpiecznych obiektów sportowych oraz zapewnienie dowozu dzieci do szkół.

Kolejnym aspektem jest również aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Będzie miało to miejsce poprzez realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych, rozwój usług opiekuńczych, organizację czasu wolnego, wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne.

Kolejnym celem operacyjnym jest wzmacnianie oferty kulturalnej. Realizacja tego celu wpłynie jednocześnie na poczucie tożsamości lokalnej oraz zbuduje uczucie wspólnoty wszystkich mieszkańców. Do działań w tej sferze należy m.in. rozbudowa i modernizacja obiektów kultury oraz ich wyposażenie, co wpłynie na uatrakcyjnienie kierowanej oferty w tym zakresie do mieszkańców oraz zachęci do większego korzystania z usług świadczonych przez instytucje.

Tabela 10. Cel strategiczny: 1. Rozwój aktywności społecznej mieszkańców

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1 Podnoszenie jakości życia mieszkańców					
1. Rozwój oferty mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększona powierzchnia uzbrojonych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową; - Rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego, - Wzrost oferty mieszkaniowej; - Wzrost liczby mieszkań socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia uzbrojonych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową [ha]; - Liczba nowych mieszkań socjalnych [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; - Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Podmioty realizujące zabudowę mieszkaniową. 	2021-2030
2. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie dostępności cyfrowej we wszystkich budynkach użyteczności publicznej; - Obiekty użyteczności publicznej w dobrym stanie: <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa GDK i GBP w Sośnie, - Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wąwelnie, - Przebudowa świetlicy wiejskiej w Jaszkanie, - Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej Sitno wraz ze zmianą sposobu użytkowania na Wiejskie Centrum Kulturalno - Oświatowe, - Przebudowa SP w Sośnie, - Przebudowa SP w Przepalkowie, - Budowa lub adaptacja pomieszczeń biurowych i warsztatowych dla ZGK w Sośnie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba budynków użyteczności publicznej posiadających łączność internetową we wszystkich pomieszczeniach pełniących funkcje społeczne [szt.]; - Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; 	2021-2028

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> Doposażenie jednostek OSP. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba stwierdzonych pożarów [szt.]; Liczba miejscowych zagrożeń [szt.]; Liczba przeprowadzonych zajęć z zakresu bezpieczeństwa w przedszkolach i szkołach [szt.]; Liczba doposażonych OSP w sprzęt [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Sośno; Publiczne Szkoły Podstawowe; Gminne Przedszkole Samorządowe; Organizacje pozarządowe; Komenda Powiatowa Policji w Sępólnie Krajeńskim; Jednostki OSP z obszaru gminy Sośno; 	2022- 2030
4. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz propagowanie idei wolontariatu	<ul style="list-style-type: none"> Optymalne wsparcie dla organizacji pozarządowych (poprzez wsparcie merytoryczne w aplikowaniu o środki finansowe); Wystarczająca liczba wolontariuszy. 	<ul style="list-style-type: none"> Wysokość kwoty przeznaczonej na wsparcie organizacji pozarządowych [zł]; Liczba organizacji pozarządowych [szt.]; Liczba wolontariuszy [os.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Sośno; 	2021-2030
5. Zwiększenie dostępności jednostek oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie nowych miejsc w oddziałach przedszkolnych, Stworzenie miejsca opieki dla dzieci do lat 3, Nowe miejsca parkingowe przy jednostkach oświatowych, Wymiana taboru samochodowego dowożenia dzieci do szkół, Nowe obiekty sportowe: <ul style="list-style-type: none"> Budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Wąwelnie, 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych miejsc w oddziałach przedszkolnych [szt.]; Liczba stworzonych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 [szt.]; Liczba utworzonych miejsc parkingowych [szt.]; Liczba wymienionych sztuk taboru samochodowego [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Sośno; Publiczne Szkoły Podstawowe; Gminne Przedszkole Samorządowe; Zakład Gospodarki Komunalnej w Sośnie. 	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Przepałkowie, - Budowa sali gimnastycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.]. 			
Cel operacyjny 1.2					
Aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu					
1. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w społeczności lokalnej poprzez rozwój usług społecznych i zdrowotnych, ich aktywizację oraz wzbogacenie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego dla seniorów	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów, - Nowe programy aktywizujące osoby starsze, - Wysoki poziom usług dla osób niepełnosprawnych; - Rozwój usług opiekuńczych; - Poprawa dostępu do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych [szt.]; - Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze [szt.] - Liczba uczestników działań aktywizujących [os.], - Liczba działań aktywizujących skierowanych dla osób z niepełnosprawnościami [szt.], - Liczba uczestników działań aktywizujących [os.], - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.], - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.]. - Rodzaj specjalistycznej oferty w zakresie opieki zdrowotnej dostępnej dla mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 	2021-2022

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
2. Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększona liczba programów profilaktycznych; - Spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej; - Uruchomienie punktu przekazywania żywności. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba placówek wsparcia [szt.]; - Liczba programów profilaktycznych [szt.]; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 	2021-2030
Cel operacyjny 1.3					
Wzmacnianie oferty kulturalnej					
1. Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych i miejsc integracji społecznej oraz wyposażenie obiektów kulturalnych	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty kulturalne i miejsca integracji społecznej w dobrym stanie technicznym: <ul style="list-style-type: none"> - Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej z biblioteką w Wąwelnie, - Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa GDK i GBP w Sośnie, - Przebudowa biblioteki w Wąwelnie, - Zorganizowanie punktu bibliotecznego w Sitnie, - Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej Sitno wraz ze zmianą sposobu użytkowania na Wiejskie Centrum Kulturalno – Oświatowe. - Obiekty kulturalne dobrze wyposażone: <ul style="list-style-type: none"> - Wyposażenie pięciu świetlic i bibliotek w Sośnie, Sitnie, Wielowiczu i Wąwelnie w cyfrowe sale multimedialne z transmisją on-line, - Zakup Mobilnej sceny, - Wyposażenie biblioteki w Sośnie, - Doposażenie biblioteki w Wąwelnie, - Wyposażenie punktu bibliotecznego w Sitnie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów kulturalnych i miejsc integracji społecznej [szt.], - Liczba doposażonych obiektów kulturalnych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Gminny Dom Kultury w Sośnie; - Gminna Biblioteka Publiczna w Sośnie. 	2022-2027

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o sąsiedztwo miasta Bydgoszczy:

Cel operacyjny 2.1. Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,

Cel operacyjny 2.2. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców.

Istotnym elementem wpływającym na jakość życia na terenie gminy jest dbanie o zapewnienie mieszkańcom dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Ponadto kierunek ten wpływa na możliwość prowadzenia kolejnych inwestycji na danym obszarze, podwyższając jego atrakcyjność inwestycyjną. W związku z powyższym do kierunków rozwoju w tym zakresie zaliczone zostały inwestycje w rozwój i poprawę dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej. Odpowiedniej jakości sieć dróg i wyposażenie w infrastrukturę okołodrogową wpływa na bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców, a także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb powodowanych rozwojem inwestycji.

Jedną z barier gospodarczych obszaru gminy jest mała liczba atrakcyjnych miejsc pracy, co powoduje emigrację ludzi młodych i wykształconych do większych miast oraz niską bazę gospodarczą gminy. Wobec tego kluczowym stają się działania mające na celu rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców oraz zachęcanie ich poprzez materiały promocyjne i szkolenia do doskonalenia swoich umiejętności oraz prowadzenie działań tworzących nowe miejsca pracy. Oprócz tego należy również skorelować rozwój infrastruktury drogowej aby stworzyć dogodne dojazdy do miejsc pracy poza gminą.

Tabela 11. Cel strategiczny 2: Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o sąsiedztwo miasta Bydgoszczy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1					
Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej					
1. Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokiej jakości infrastruktura techniczna; – Zwiększony dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej; – Zapewnienie bieżących dostaw wody. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość sieci wodociągowej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [os.]; – Długość sieci kanalizacyjnej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [os.]; – Liczba przebudowanych SUW [szt.]; – Liczba przebudowanych przepompowni ścieków [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Sośno; – ZGK Sośno. 	2021-2030
2. Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych oraz budowa infrastruktury około drogowej	<ul style="list-style-type: none"> – Dobry stan techniczny dróg; – Wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość przebudowanych dróg [km]; – Długość wybudowanych dróg [km]; – Długość wyremontowanych dróg [km.]; – Długość wybudowanej infrastruktury około drogowej [km]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Sośno; 	2021-2028

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.2					
Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców					
1. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki poziom wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej; - Zwiększenie liczby przedsiębiorców na terenie gminy; - Zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców; - Spadek bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych [szt.]; - Liczba uczestników działań w zakresie podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych [os.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Jednostki oświatowe podległe Gminie Sośno; - Organizacje pozarządowe. 	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ładu przestrzennego:

Cel operacyjny 3.1. Poprawa estetyki,

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE,

Cel operacyjny 3.3. Spójność zagospodarowania przestrzennego.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności gminy.

Uporządkowana przestrzeń wpływa na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca przestrzeń gminy oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi.

Istotnymi elementami każdego układu przestrzennego są również tereny rekreacyjne i rekreacyjno – sportowe, które wpływają na poprawę estetyki gminy.

Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest właśnie równowaga pomiędzy tymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje.

W sferze środowiskowej głównym celem jest poprawa stanu środowiska naturalnego. Największym problemem jest kwestia smogu, który w okresie grzewczym jest dość mocno uciążliwy dla mieszkańców, dlatego głównym działaniem jest realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii, rozwój sieci ciepłowniczej, oraz dalsza termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowania wodami oraz zapewnienie sprawnego systemu gospodarowania odpadami.

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy.

Tabela 12. Cel strategiczny 3: Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ładu przestrzennego

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1 Poprawa estetyki					
1. Utworzenie nowych i właściwe utrzymanie obecnych terenów rekreacyjnych i rekreacyjno-sportowych	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie zainteresowania ofertą rekreacyjną, - Poprawa oferty rekreacyjnej i rekreacyjno-sportowej na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia terenów rekreacyjnych i rekreacyjno-sportowych [ha]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Jednostki pomocnicze Gminy (sołectwa) - Jednostki oświatowe na terenie gminy. 	2022-2030
Cel operacyjny 3.2 Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE					
1. Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz modernizacja sieci ciepłowniczej, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Spadek emisji zanieczyszczeń, - Poprawa komfortu cieplnego w budynkach, - Poprawa efektywności energetycznej budynków; - Wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; - Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂] - Liczba inwestycji w odnawialne źródła energii [szt.]; - Liczba termomodernizowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Jednostki podległe Gminie Sośno; - Mieszkańcy Gminy Sośno. 	2021-2030
2. Zrównoważone gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> - Rowy melioracyjne w dobrym stanie technicznym; - Podjęte działania przyczyniające się do 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość poddanych konserwacji rowów melioracyjnych [km]; - Liczba zrealizowanych działań służących 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Sośno; - Gminna Spółka Wodna w Sośnie; - ZGK Sośno; 	2021-2028

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> zmniejszenia zużycia wody pitnej; – Kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Środki własne mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Mieszkańcy gminy. 	
3. Sprawny system gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> – Funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi; – Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Skoraczewie; – Spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy; – Zwiększenie ilości odpadów poddanych utylizacji pochodzących z gospodarstw rolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; – Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów komunalnych [szt.]; – Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg], – Ilość zutylizowanych folii rolniczych oraz innych odpadów pochodzących z gospodarstw rolnych [Mg] 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Sośno; – Mieszkańcy gminy. 	2021-2028
Cel operacyjny 3.3					
Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Sośno. 	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Sośno

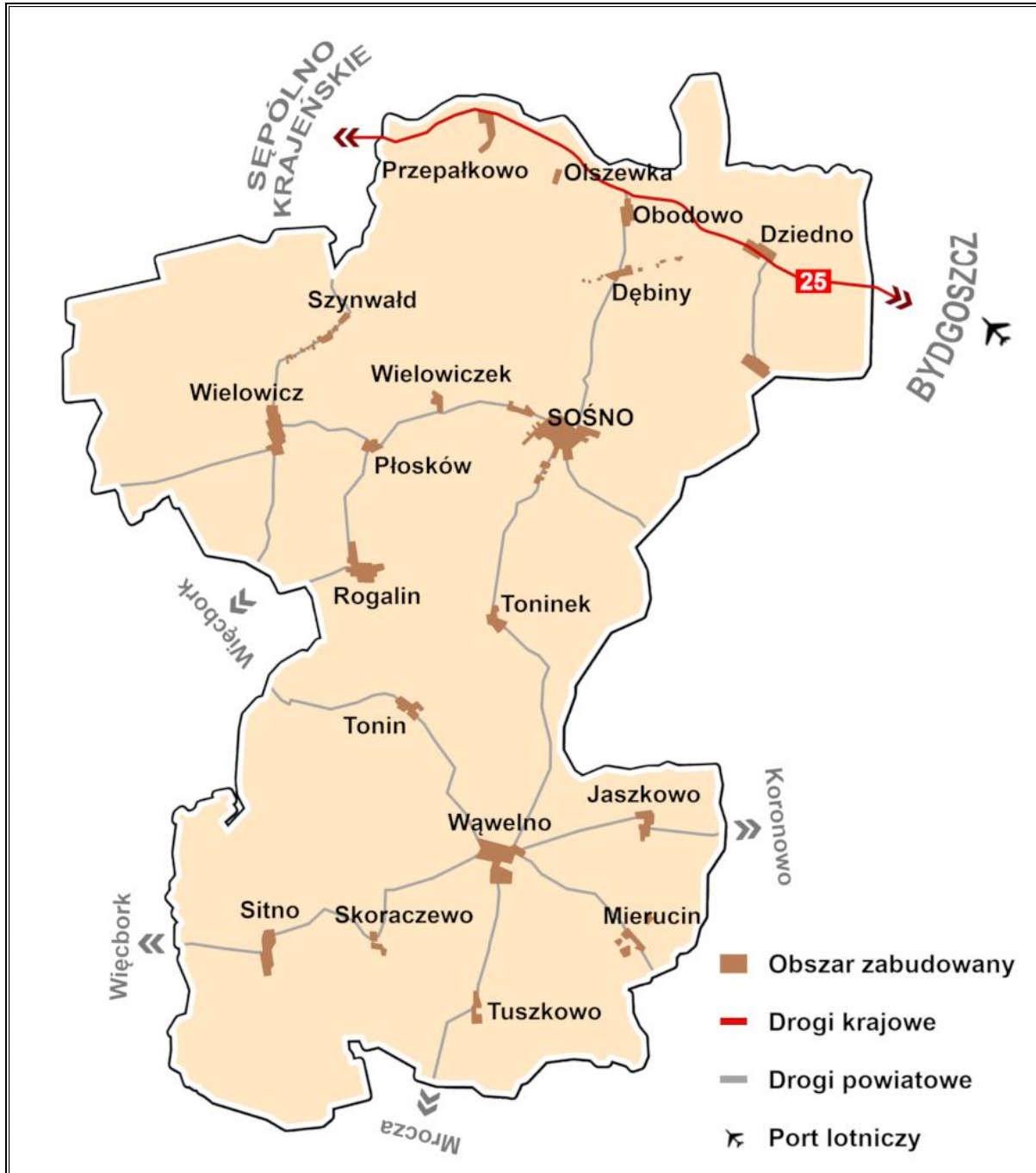
Struktura przestrzenna gminy posiada typowo wiejski charakter. Koncentracja zabudowy występuje w miejscowościach: Sośno, Wąwelnio, Wielowicz, Sitno i Mierucin, gdzie skoncentrowane są obiekty usługowe, handlowe, kultury, oświatowe i medyczne. W pozostałych wsiach zabudowa rozmieszczona jest przeważnie wzdłuż dróg łączących wsie i nie wykazuje znacznego rozproszenia, oddalenia od ciągów komunikacyjnych.

Przeważa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa (i usługowa w większych wsiach), której towarzyszy zabudowa związana z produkcją rolną. Brak jest natomiast większej ilości terenów przeznaczonych pod obiekty produkcyjne i magazynowe.

Na obszarze gminy przeważają grunty orne, co związane jest ze stosunkowo dobrymi warunkami glebowymi sprzyjającymi rozwojowi rolnictwa. Stosunkowo niewielki udział w powierzchni gminy mają tereny zadrzewione. Brak jest natomiast terenów o typowej funkcji turystycznej, co powoduje brak wykorzystania pełnego potencjału tego obszaru.

Na poniższych rysunkach przedstawiono mapę gminy Sośno z uwzględnieniem struktury osadniczej, zasobów dziedzictwa kulturowego, obszarów chronionych oraz infrastruktury technicznej.

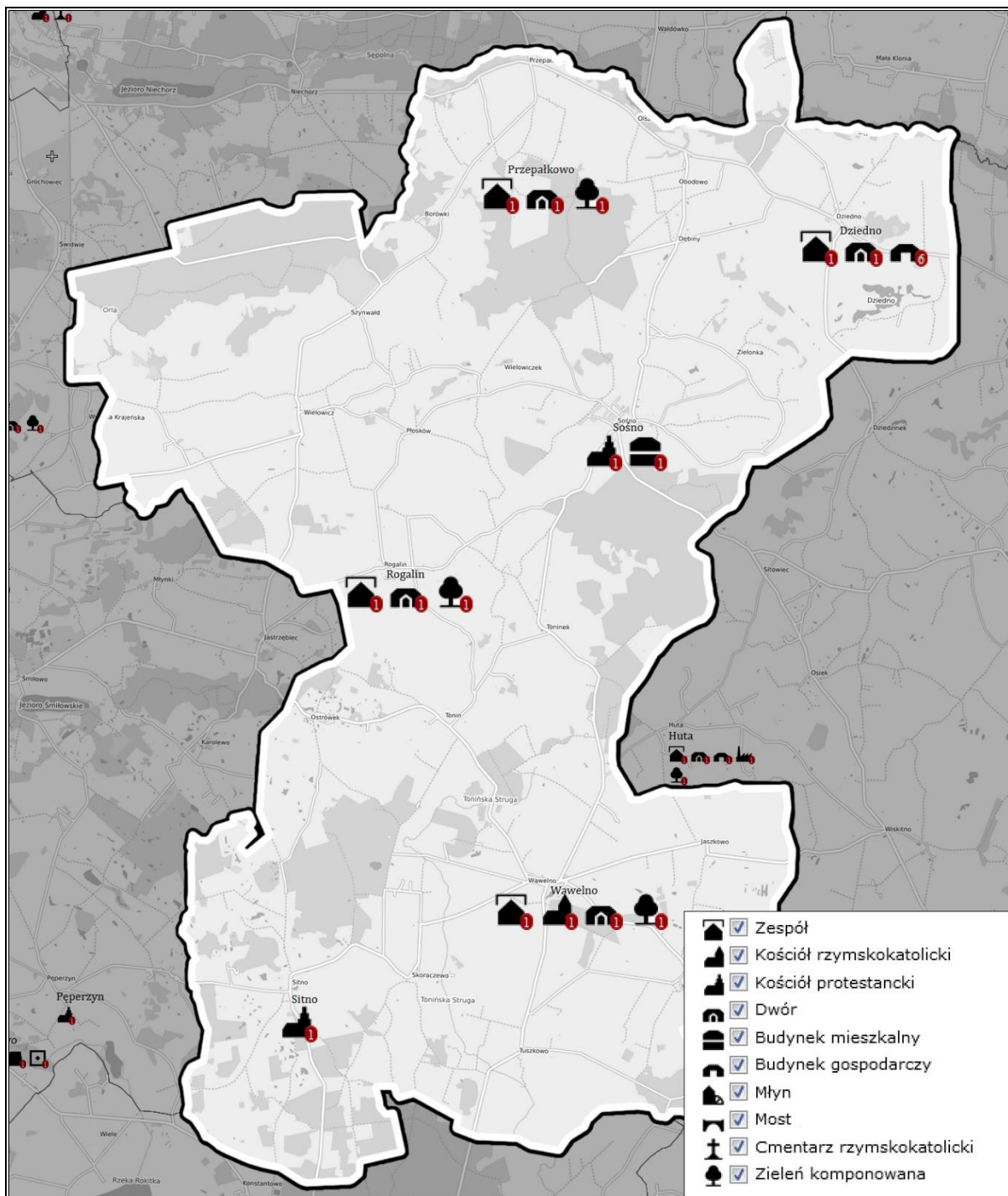
Rysunek 1. Elementy struktury osadniczej wraz z lokalnym układem komunikacyjnym gminy Sośno

Źródło: Opracowanie własne

Układ drogowy na terenie gminy Sośno tworzą: droga krajowa nr 25 relacji Oleśnica – Kalisz – Konin – Bydgoszcz – Bobolice, drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne. Najbliższym portem lotniczym jest znajdujący się w odległości około 45 km w kierunku południowo-wschodnim od granic gminy Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy.

Rysunek 2. Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Sośno – obiekty wpisane do rejestru zabytków (stan na lipiec 2021 r.)²

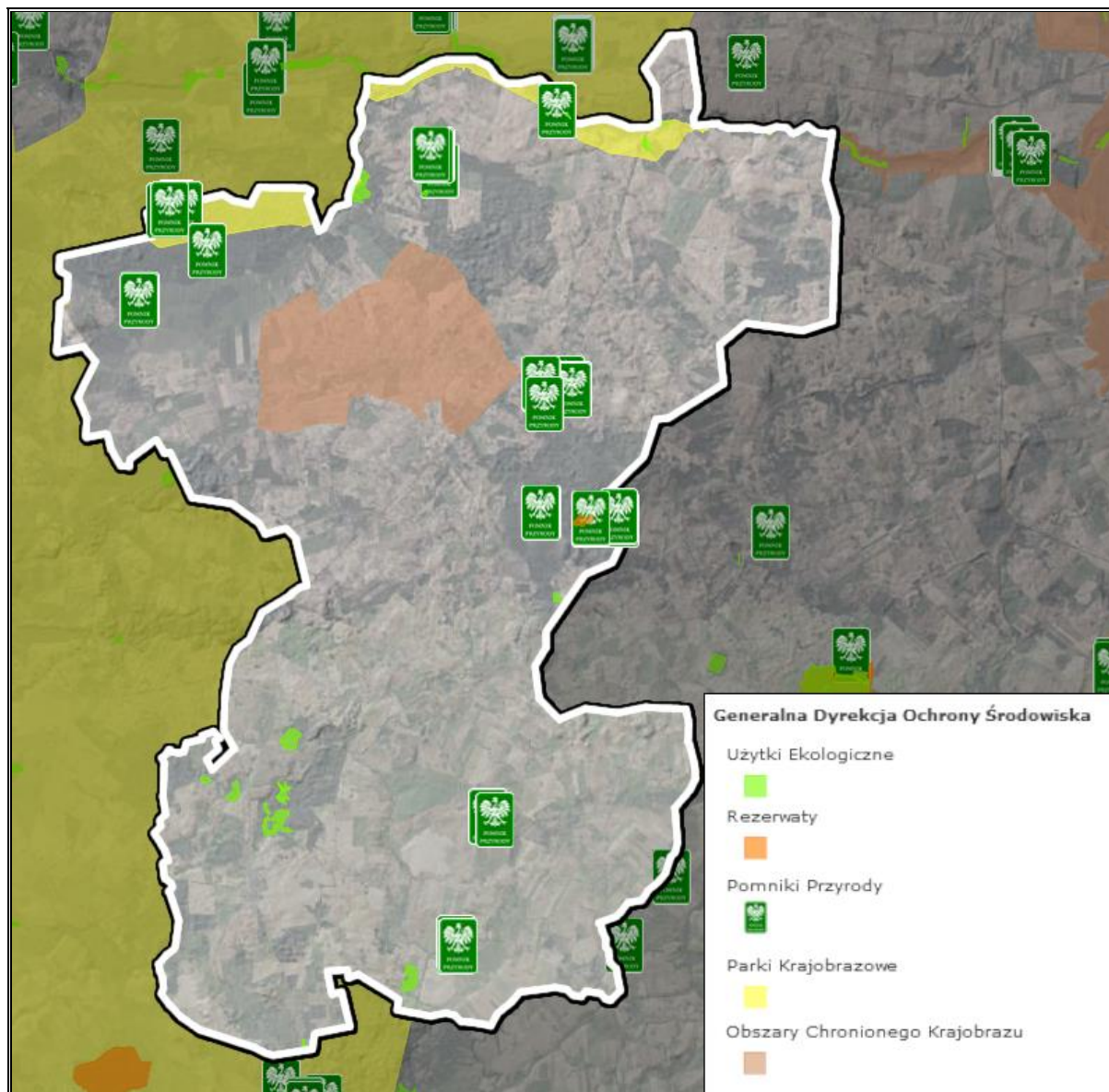

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Zgodnie z powyższą mapą obiekty wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy Sośno znajdują się w miejscowości: Dziedno, Przepańkowo, Rogalin, Sośno, Sitno oraz Wąwelno.

² Mapa przedstawia historyczne funkcje obiektów.

Rysunek 3. Obszary ochrony przyrody na terenie gminy Sośno wraz z lokalizacją pomników przyrody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Na terenie gminy znajdują się obszary chronione, tj.: Rezerwat przyrody „Wąwelno”, Krajeński Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich, pomniki przyrody, użytki ekologiczne.

Ukazana na poniższym rysunku infrastruktura techniczna dotycząca kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Sośno, która została przyjęta uchwałą nr XXV/163/2020 Rady Gminy Sośno z dnia 29 grudnia 2020 r. obejmuje miejscowości Dębiny, Dziedno, Zielonka, Sośno, Rogalin, Toninek, Wąwelno, Skoraczewo, Sitno.

Rysunek 4. Infrastruktura techniczna – aglomeracja KPOŚK „Sośno” na terenie gminy Sośno

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki dalszego zagospodarowania gminy Sośno wyznaczone zostały na podstawie głównych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. W większości na terenie gminy nie wyznaczono jednoznacznych obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową czy produkcyjną. Możliwości rozwojowe przewiduje się w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej.

Do głównych funkcji gminy ustala się: rozwój osadnictwa i rolnictwa jako funkcji podstawowych, rozwój agroturystyki oraz usług z zakresu obsługi ludności jako funkcji

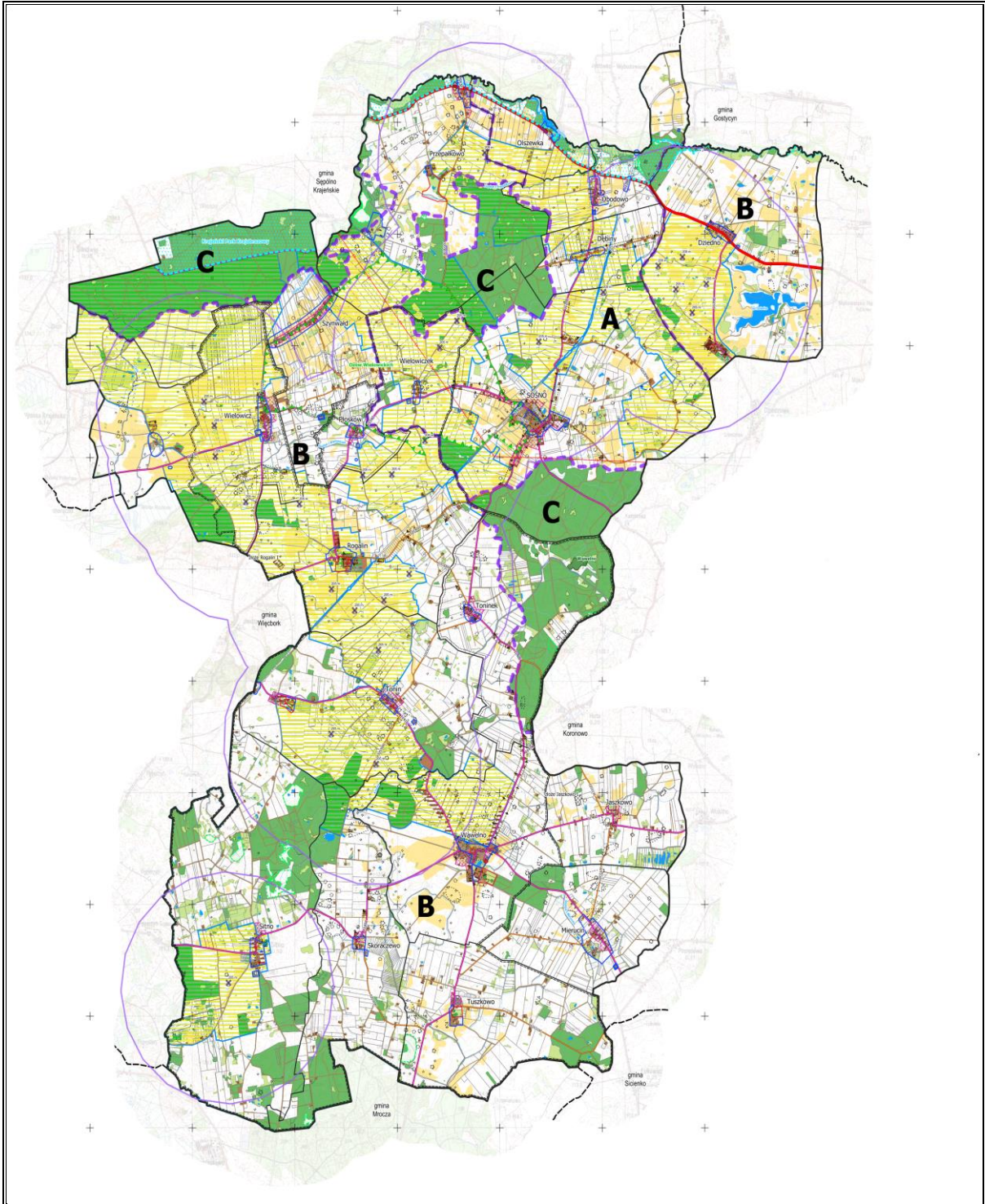
uzupełniających oraz rozwój terenów usługowych, magazynowych i produkcyjnych jako funkcji lokalnych. W zakresie zróżnicowania przestrzeni gminy ustala się jej podział na 3 strefy funkcjonalno-przestrzenne: wielofunkcyjną (A), osadniczo-rolniczą (B) oraz leśną (C).

Strefa A – wielofunkcyjna – zlokalizowana na północno-wschodnim obszarze gminy. Obejmuje miejscowość Sośno oraz mniejsze wsie w jego najbliższym sąsiedztwie. Na jej terenie przeważa rolnictwo, które oparte jest na żyznych, dobrze jakościowych glebach. W jej skład wchodzi teren o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, będące terenami osadnictwa. W strefie tej zabudowa kształtuje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, co powoduje dogodne warunki do docelowego uzupełnienia (zagęszczenia) istniejących pasm zabudowy. Zabudowa występująca w granicach tej strefy charakteryzuje się pewną różnorodnością pod względem funkcji, zauważalną wyraźnie w miejscowości gminnej – Sośnie. Ponadto obszary leżące w części zachodniej i północnej skraju strefy zawierają się w granicach odpowiednio Obszaru Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich i Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, co dodatkowo determinuje konieczność szczególnej dbałości o środowisko w procesie zagospodarowania terenu.

Strefa B – osadniczo-rolnicza – obejmuje przeważający obszar gminy. W strefie tej, głównie na północy, przeważają grunty rolne o najwyższej przydatności dla rolnictwa. Obejmuje głównie typowo wiejski, rolniczy obszar. Zabudowa skoncentrowana jest wzdłuż dróg lub w ich pobliżu, a stałym elementem krajobrazu są pola uprawne. W granicach strefy ochronie podlega niewielka część jej północnego skraju gdzie wytyczony został Krajeński Park Krajobrazowego i Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich. Przewiduje się że ośrodki podstawowe sieci osadniczej na terenie strefy docelowo koncentrować będą zabudowę mieszkaniową i usługową oraz w miarę występujących potrzeb inne zespoły zabudowy.

Strefa C – leśna – obejmują główne kompleksy leśne gminy oraz niewielkie enklawy terenów zabudowanych. Stanowi najcenniejszy pod względem przyrodniczym i ekologicznym teren analizowanej jednostki. Część strefy należy do Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Obszaru Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich, a w okolicach Toninka znajduje się rezerwat przyrody „Wąwelno”.

Rysunek 5. Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Sośno

<p>OZNACZENIA OGÓLNE</p> <ul style="list-style-type: none"> - granica gminy Sośno - stanowi granicę obszaru objętego Studium - granice obrębów ewidencyjnych - granice gmin sąsiednich <p>HIERARCHIA SIECI OSADNICZEJ</p> <p>SOŚNO - siedziba gminy - ośrodek główny Tonin - miejscowości wiejskie - ośrodki uzupełniające</p> <p>UŻYTKOWANIE TERENÓW</p> <ul style="list-style-type: none"> - grunty rolne klasy III - tereny łąk trwałych, pastwisk i nieużytków - tereny lasów - rowy melioracyjne okresowe - ciekły wodne - wody powierzchniowe <p>TERENY O ISTNIEJĄCEJ WIODĄCEJ FUNKCJI</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny zabudowane i zainwestowane - tereny o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - tereny o najlepszej przydatności dla rolnictwa - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej o różnej przydatności - obszar zdegradowany - obszar rewitalizacji - złoża kopaliny pospolitej - teren i obszar górniczy "Rogalin I" <p>OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - granica strefy ochrony konserwatorskiej "A" - granica strefy ochrony konserwatorskiej "B" - granica strefy ochrony archeologicznej "W" - czynne cmentarze <p>OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krajeński Park Krajobrazowy - Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich - Rezerwat przyrody "Wąwelnio" - użytki ekologiczne - pomniki przyrody 	<p>TERENY, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMIANA FUNKCJI</p> <ul style="list-style-type: none"> - granica stref funkcjonalno-przestrzennych A - wielofunkcyjna B - osadniczo-rolnicza C - leśna - potencjalne wielofunkcyjne tereny rozwojowe, objęte zamiarem sporządzenia mpzp, z uwzględnieniem możliwości ograniczeń dla funkcji mieszkaniowej, zgodnie z przepisami odrębnymi <p>TERENY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZUJĄ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> - granice terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego <p>Tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego o wiodącej funkcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mieszkaniowej - usługowej - rolniczej - zieleni - wód powierzchniowych - komunikacyjnej - infrastrukturalnej - energetycznej - potencjalna lokalizacja elektrowni wiatrowej z maksymalną możliwą wysokością ustaloną w mpzp - odległość od potencjalnej elektrowni wiatrowej równa dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej ustalonej w mpzp, w której obowiązuje zakaz lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej lub o funkcji mieszanej <p>KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> - droga krajowa - drogi powiatowe - drogi gminne - drogi nieewidencjonowane publiczne, prywatne i zakładowe - linie elektroenergetyczne wysokich napięć - granice aglomeracji KPOŚK - składowisko odpadów - oczyszczalnia ścieków - ujęcia wód podziemnych
---	---

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sośno

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie kierunków rozwoju i zasad polityki przestrzennej wyznaczonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sośno.

W zakresie rolnictwa ustala się i rekomenduje:

- racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z uwzględnieniem dostosowania kierunków produkcji rolnej do uwarunkowań przyrodniczych gminy,
- wdrażanie i promowanie na terenie przyrodniczych obszarów prawnie chronionych właściwej gospodarki zanieczyszczeniami pochodzącymi z gospodarstw rolnych oraz proekologicznych systemów produkcji rolnej,
- wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wzrost zatrudnienia w sektorze usługowym i innych działalnościach gospodarczych,
- wsparcie rozwoju agroturystyki na bazie istniejących oraz nowoutworzonych siedlisk w rejonach gminy o dużym udziale gospodarstw indywidualnych,

- zmierzanie do efektywności rolnictwa oraz wzrostu dochodów ludności rolniczej za pomocą nowoczesnych technologii (przy aktywnej współpracy z ośrodkami doradztwa rolniczego),
- promocja ekologicznego rolnictwa poprzez wybór odpowiednich metod i kierunków produkcji sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- zmierzanie do scalania i rozwoju wielkopowierzchniowych gospodarstw indywidualnych,
- dopuszczenie przekształceń na gruntach rolnych mających na celu rozwój w granicach terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej różnych form działalności inwestycyjnej związanej z obsługą podstawowych i uzupełniających funkcji gminy oraz potencjalnych wielofunkcyjnych terenów rozwojowych,
- ochronę gleb pochodzenia organicznego przed degradacją i zachowanie ich funkcji ekologicznych.

W zakresie leśnictwa ustala się i rekomenduje:

- kontynuowanie, na podstawie przepisów odrębnych, zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzania lasów,
- dolesianie zgodnie z obowiązującymi przepisami w celu stymulowania wielkości powierzchni leśnej,
- prowadzenie działalności profilaktycznej i ochronę terenów leśnych, aby nie dopuścić do ich degradacji,
- wprowadzanie dolesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej oraz drzewostanów odpowiadających danym warunkom siedliskowym, celem odtwarzania i zachowania walorów lasów.

W zakresie osadnictwa ustala się i rekomenduje:

- w obrębie terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej uzupełnienie zabudowy oraz adaptację i przekształcenie,
- w sąsiedztwie istniejących siedlisk adaptację istniejącej zabudowy z możliwością przebudowy i rozbudowy,
- w sąsiedztwie istniejących siedlisk możliwość wprowadzania nowej zabudowy,
- możliwość wprowadzania nowej zabudowy mieszkaniowej dla ludności nierolniczej.

W zakresie funkcji produkcyjnej i działalności gospodarczo-usługowej ustala się i rekomenduje:

- aktywizację usługowo-gospodarczą nierentownych gospodarstw indywidualnych, zagospodarowanie potencjalnych wielofunkcyjnych terenów rozwojowych oraz

wprowadzanie nowej i przekształcanie istniejącej zabudowy w granicach terenów zabudowy wsi,

- na obszarach podlegających ochronie z tytułu ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z przepisami odrębnymi, przy jednoczesnym stosowaniu podwyższonych standardów tej zabudowy i urządzeń infrastruktury technicznej ograniczyć zakres i rodzaj działalności usługowej,
- obowiązek ograniczenia uciążliwości wynikającej z prowadzonej działalności do granic własności, a także stosowanie środków technicznych skutecznie chroniących środowisko przed szkodliwym oddziaływaniem.

W zakresie funkcji turystycznej ustala się i rekomenduje:

- w ramach potencjalnych wielofunkcyjnych terenów rozwojowych możliwość rozbudowy istniejącej oraz realizacji nowej zabudowy, oraz poprzez przekształcenie istniejącego zainwestowania w obrębie siedlisk lub terenów zabudowy wsi,
- możliwość przystosowania istniejących siedlisk do prowadzenia agroturystyki oraz funkcji hotelowo-gastronomicznych związanych z obsługą ruchu turystycznego i tranzytowego,
- modernizację, przebudowę i renowację obiektów związanych z obsługą ruchu turystycznego i objętych ochroną konserwatorską oraz w miarę możliwości przeznaczanie ich na cele turystyczne bądź usługowe,
- rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej z preferencją form weekendowych i krótkookresowych oraz dopuszczenie na potrzeby lokalnej społeczności realizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
- rozwój w oparciu o istniejącą i nową zabudowę (w tym dopuszczenie zagospodarowania terenów wokół Jeziora Dziedno) potencjalnej funkcji usług z zakresu obsługi turystyki, wypoczynku, rekreacji i sportu.

W zakresie ochrony środowiska ustala się i rekomenduje:

- dla terenów w granicach form ochrony przyrody i krajobrazu, m.in. Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Obszaru Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich czy rezerwatu przyrody „Wąwelno”, obowiązuje wykorzystanie obszarów zgodnie z przyrodniczymi i prawnymi uwarunkowaniami,
- konieczność ochrony krajobrazu wizualnego gminy, polegającej na świadomym kształtowaniu wnętrza krajobrazowych, otwarć i osi widokowych,
- zmierzanie do ograniczenia lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan wód na obszarach o silnym stopniu zanieczyszczenia wód,
- w zakresie stosowania nawozów obowiązek stosowania zaleceń dobrej praktyki rolniczej,

- obowiązek stosowania środków technicznych skutecznie chroniących środowisko oraz ograniczenia uciążliwości istniejących i nowo realizowanych obiektów do granic terenu działki.

W zakresie ochrony dóbr kultury ustala się i rekomenduje:

- respektowanie ustalonego w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zakresu ochrony konserwatorskiej.

W zakresie infrastruktury technicznej ustala się i rekomenduje:

- rozbudowę, przebudowę i budowę sieci wodno-kanalizacyjnej,
- budowę nowych odcinków dróg i konieczność modernizacji istniejących,
- dążenie do zaopatrzenia ludności w paliwa gazowe,
- modernizację lokalnych kotłowni oraz indywidualnych źródeł ciepła na rzecz nowoczesnych systemów grzewczych, wykorzystujących ekologiczne paliwa i źródła odnawialne.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Gmina Sośno zaliczona została do Obszarów Strategicznej Interwencji zdefiniowanych jako:

- Obszar zagrożony trwałą marginalizacją,
- Obszar negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa,
- Obszar cechujący peryferyjnością transportową.

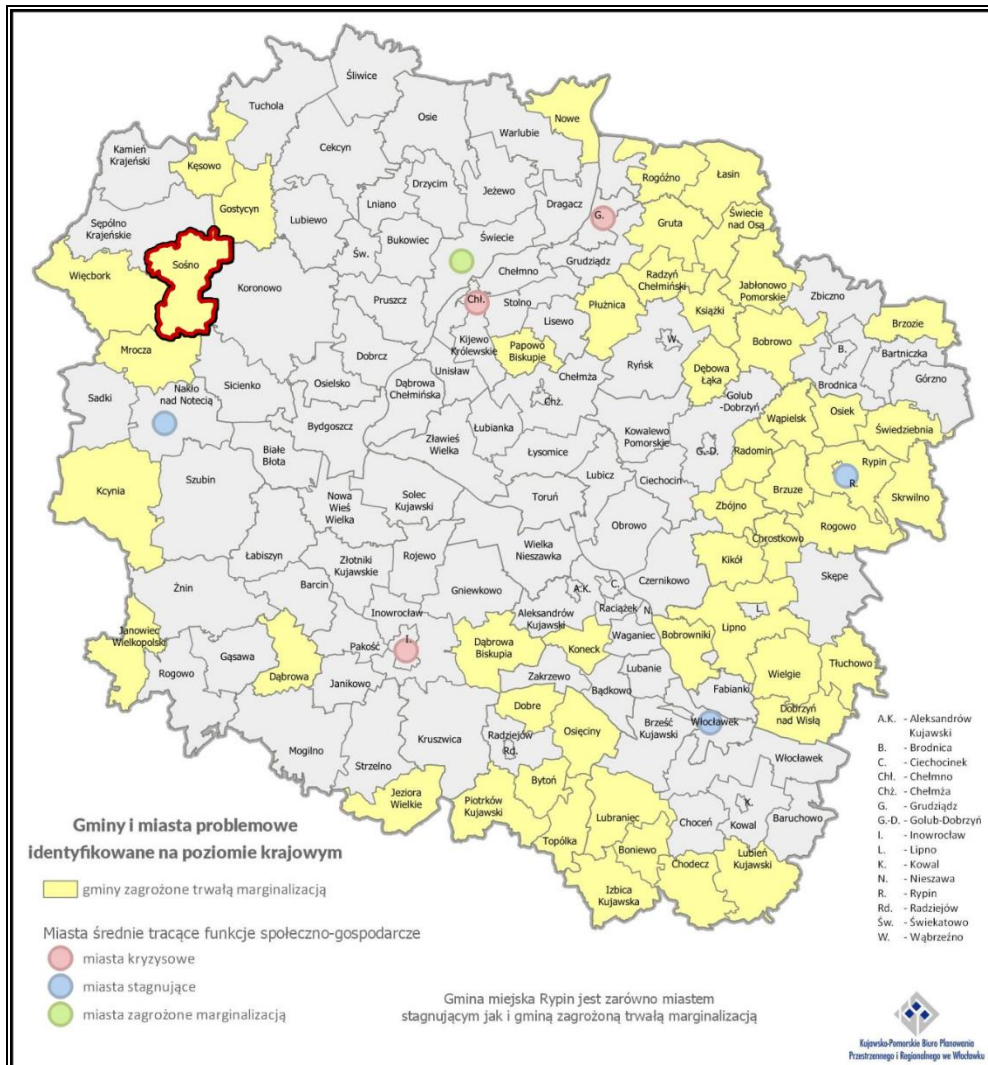
Obszar zagrożony trwałą marginalizacją

Obszary te cechują się peryferyjnym położeniem poza obszarami największych aglomeracji i słabą dostępnością transportową. Wyróżniają je m.in. problemy strukturalne w rolnictwie, wolny proces dezagrarnizacji³ lokalnych gospodarek, niski poziom przedsiębiorczości i niski zasób pozarolniczych miejsc pracy. Na tych obszarach identyfikuje się relatywnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, niską mobilność zawodową, a tym samym niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej. Problemem jest również deprivacja infrastruktury publicznej, co negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców. Obszary te borykają się z niekorzystną sytuacją demograficzną (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych i lepiej wykształconych osób, wyludnienie), a także ze słabym dostępem do podstawowych usług publicznych i dużym zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej. Istotną kwestią jest wreszcie niewystarczająca zdolność instytucjonalna JST do efektywnego i skutecznego zarządzania procesami rozwojowymi. Istotnym zagrożeniem jest dalsze pogarszanie się i tak słabej pozycji konkurencyjnej tych obszarów oraz zmniejszanie się ich udziału w procesach rozwojowych, co może prowadzić do ich trwałej społecznej i ekonomicznej marginalizacji.⁴

³ Zmniejszanie znaczenia rolnictwa jako miejsca zatrudnienia i źródła pozyskiwania dochodów przez mieszkańców wsi, Rolniczy Magazyn Elektroniczny, <https://cbr.gov.pl/>

⁴ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Rysunek 6. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze

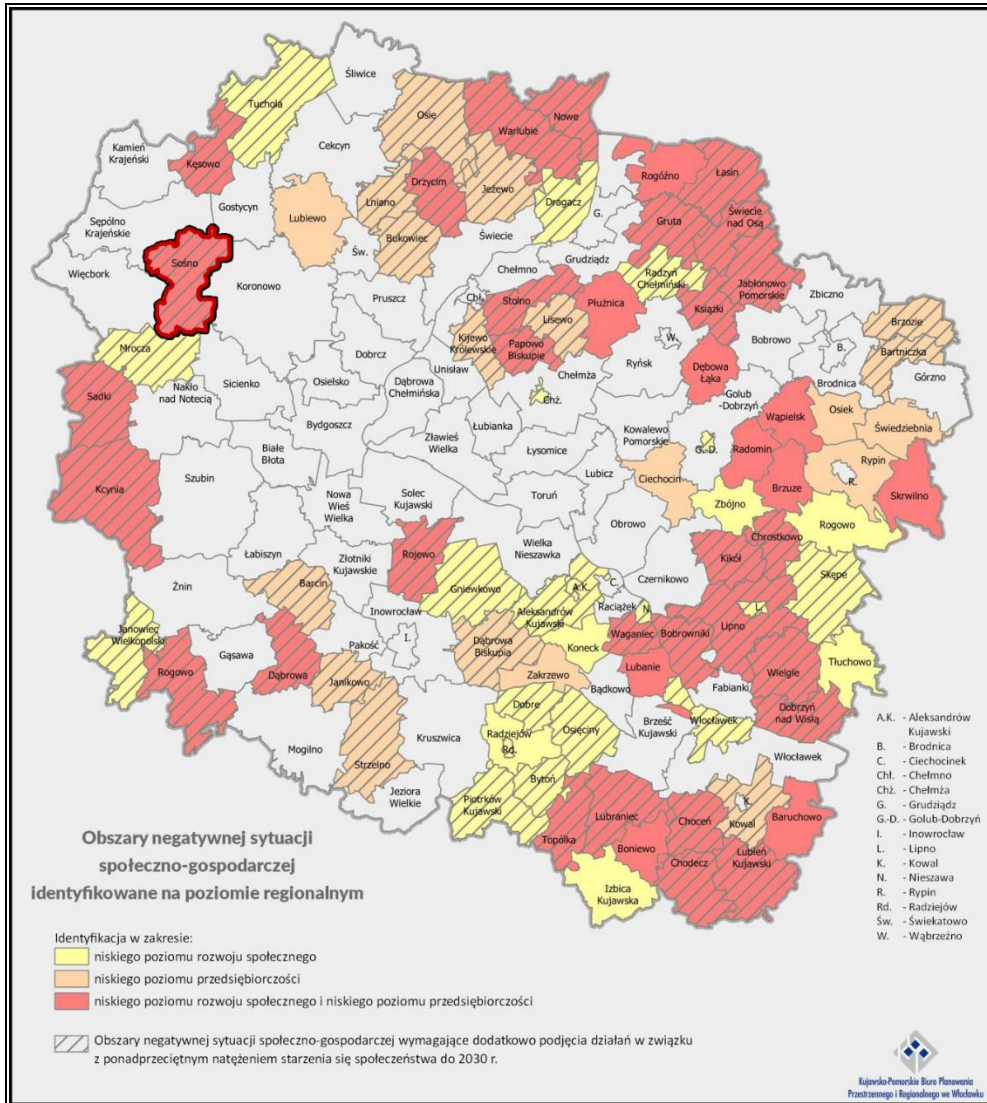
Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Obszar negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie takich problemów, jak m.in. niski poziom rozwoju społecznego oraz występujących obecnie i prognozowanych w ciągu najbliższych lat, procesów starzenia się społeczeństwa cechujących się ponadprzeciętnym natężeniem.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku obszar ten wymaga wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz lokalnych. Celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych, pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji oraz dążenie do osiągnięcia możliwie wysokiego, ale co najmniej akceptowalnego poziomu życia, mierzonego dostępem do wysokiej jakości usług publicznych i do miejsc pracy, poprzez preferowanie wskazanych terenów przy formułowaniu interwencji w tym zakresie.

Rysunek 7. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa

W województwie kujawsko-pomorskim w najbliższych latach coraz bardziej kluczowym zasobem środowiska staje się woda, ze względu na coraz większe jej deficyty, wzmacniane zmianami klimatycznymi. Obecnie główny jej niedobór pojawia się przede wszystkim dla produkcji rolniczej i funkcjonowania środowiska. Nie wykluczone że w nieodległej przyszłości pojawić się mogą ograniczenia również w poborze wody dla celów socjalno-bytowych czy przedsiębiorczości pozarolniczej.

Na obszarze gminy Sośno obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa obejmuje jej południowy oraz południowo-wschodni fragment.

W celu zapobieżenia niedoborowi wody niezwykle ważne są działania na rzecz racjonalizacji wykorzystania wody, wprowadzania rozwiązań minimalizujących jej zużycie oraz realizacja

działań na rzecz zatrzymywania i gromadzenia wody. Priorytetowego znaczenia nabierają też działania na rzecz retencji wody i przeciwdziałanie występowaniu oraz skutkom suszy, które muszą być prowadzone w ciągu najbliższych lat z najwyższą determinacją.

Rysunek 8. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Obszar cechujący się peryferyjnością transportową

Do obszarów cechujących się peryferyjnością transportową zaliczono miejscowości oraz ich najbliższe sąsiedztwo nie spełniające wymogów systemu 60/90⁵. Dodatkowo peryferyjność może się przejawiać nie tylko długim czasem przejazdu, ale także niską liczbą połączeń (poza tym, że brak połączeń to wręcz podstawa określenia, że dany obszar jest peryferyjny). W tym

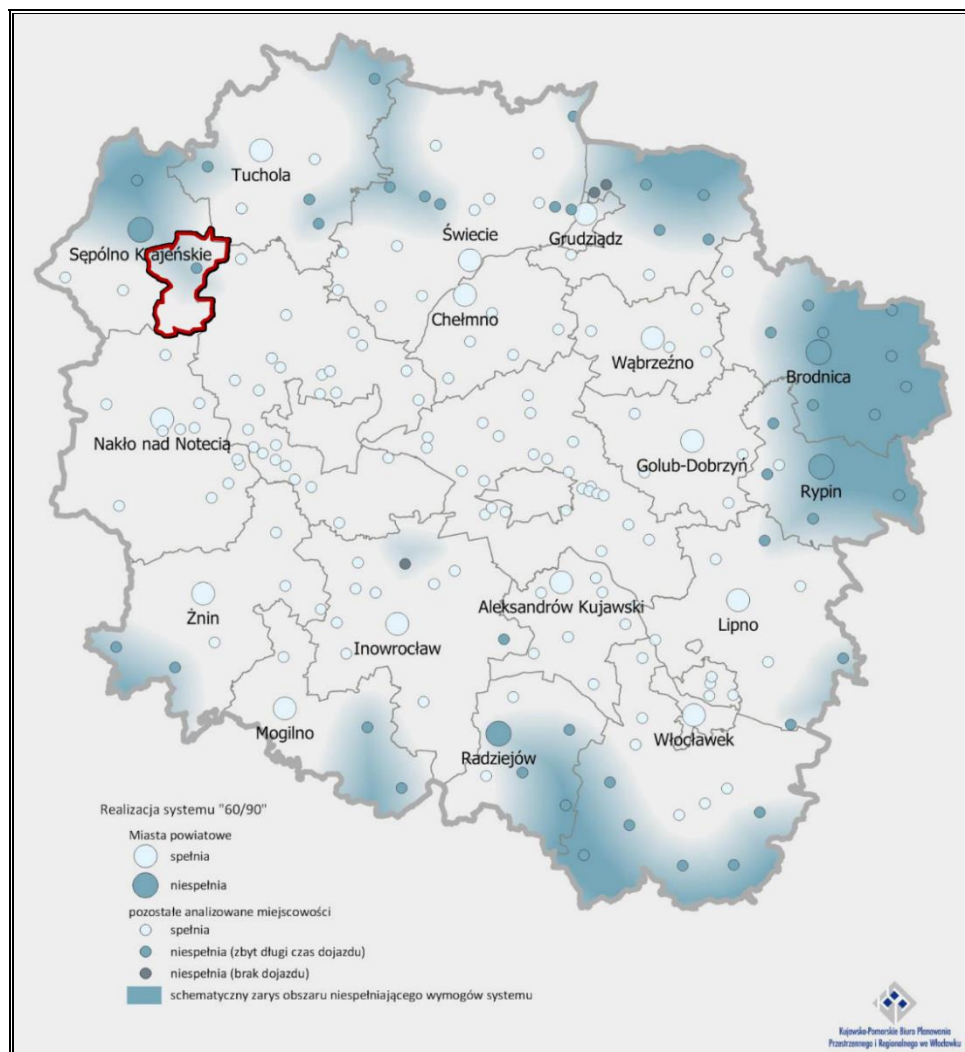
⁵ Zarysowany w „Planie modernizacji 2020+” z 2013 roku docelowy system funkcjonowania regionalnego transportu publicznego, który zakłada, że dojazd z każdego miasta powiatowego do Bydgoszczy lub Torunia powinien trwać nie dłużej niż 60 minut, a z pozostałych miejscowości nie dłużej niż 90 minut.

względzie wyróżniają się obszary, na terenie których znajdują się miejscowości, z których w ciągu dnia powszedniego notuje się 5 lub mniej połączeń do co najmniej jednej ze stolic.

Na terenie gminy Sośno obszar ten obejmują jej północną i środkową część, wraz z miejscowością Sośno.

W związku z powyższym rekomendowana jest realizacja działań na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na obszarach peryferyjnych (wykluczenie to polega na braku możliwości sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do i ze stolicy województwa). Działania te związane są przede wszystkim z utworzeniem większej liczby połączeń do stolic województwa, siedzib powiatu lub innych węzłów przesiadkowych systemu wojewódzkiego. Sprawny transport publiczny w wymiarze lokalnym i regionalnym jest istotnym mechanizmem przeciwdziałania depopulacji obszarów zmarginalizowanych oraz prawidłowego rozwoju wspólnot lokalnych, które budują zintegrowaną wspólnotę regionalną.

Rysunek 9. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów cechujących się peryferyjnością transportową

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

KONCEPCJA ROZWOJU PRZESTRZENI INWESTYCYJNYCH NA TERENIE WOJ. KUJ.-POM.

Gmina Sośno została wskazana również jako wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. W związku z brakiem uwarunkowań sprzyjających rozwoju działalności na tych obszarach, wskazano działania z zakresu sprzyjania lokalnym przedsiębiorcom (łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych, itp.), oraz poprawy ładu przestrzennego, podnoszenia jakości życia i minimalizowania oddziaływania na środowisko. Na terenie województwa w tym zakresie wyróżnia się trzy kategorie gmin pod względem potrzeby i charakteru wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych: gminy, w których są dostępne lub są możliwe do wskazania tereny inwestycyjne o skali wieloprzestrzennej, gminy w których są dostępne tereny o znaczeniu lokalnym oraz gminy, w których należy dążyć do utworzenia terenów o znaczeniu lokalnym. Gmina Sośno należy do trzeciej kategorii.

Rysunek 10. Położenie Gminy Sośno na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

OBSZAR PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ (OPPT) SĘPÓLNA KRAJEŃSKIEGO

Polityka terytorialna na terenie województwa prowadzona będzie na warunkach partnerskich przez Samorząd Województwa oraz partnerstwa samorządów gminnych i powiatowych. Przystąpienie samorządu gminnego lub powiatowego do partnerstwa na poziomach (II-IV) ma charakter dobrowolny. Gmina Sośno należy do poziomu IV (poziom związany z miastami powiatowym i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie) do OPPT Sępólna Krajeńskiego.

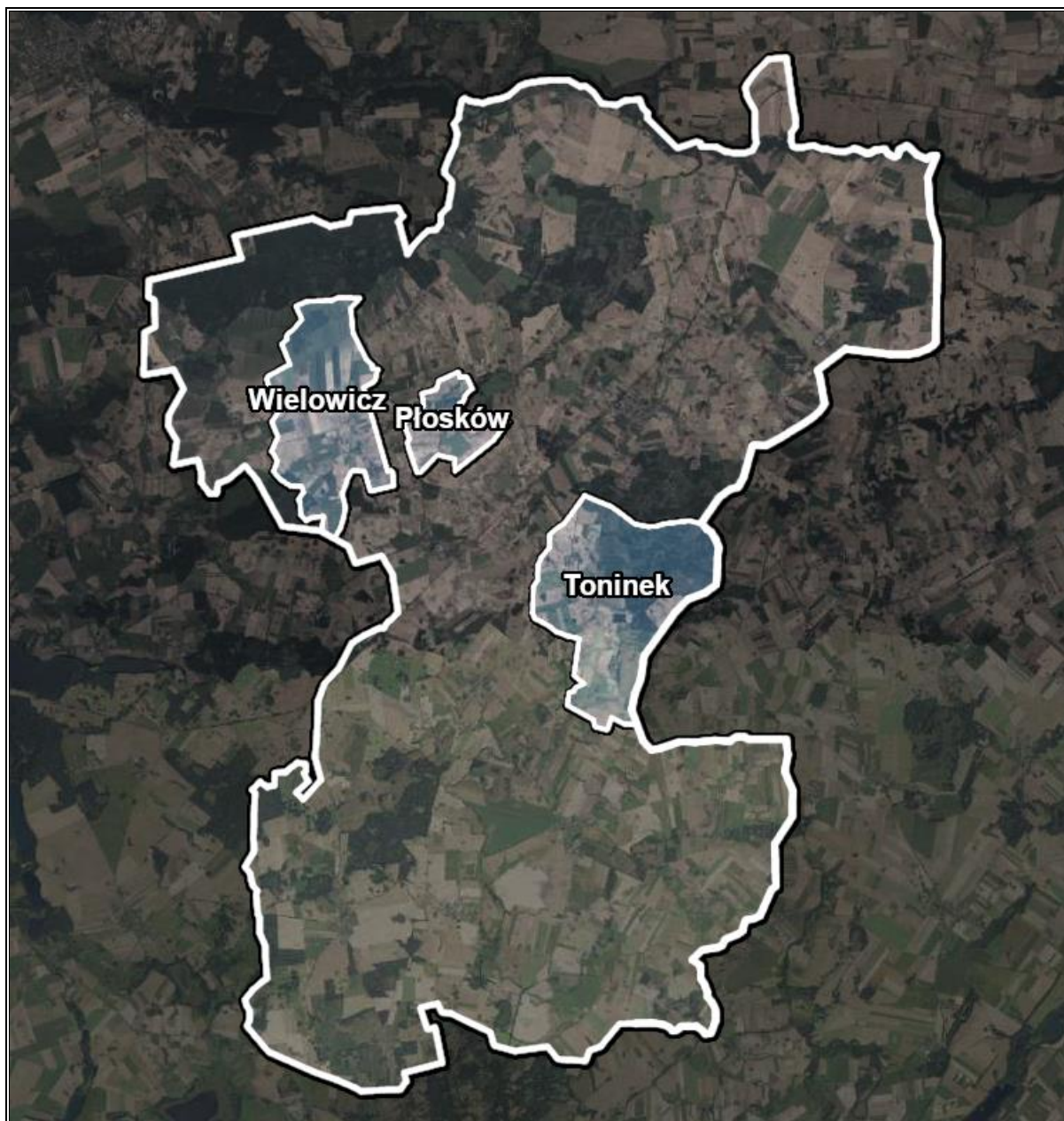
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji, jednak na podstawie informacji w uchwalonym Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Sośno obszarami kluczowymi do wsparcia dla Gminy są następujące obszary rewitalizacji: sołectwo Toninek oraz sołectwo Wielowicz (Płosków).

Obszary te obejmują tereny zdegradowane, na których podczas opracowywania LPR stwierdzono liczne problemy społeczne dotyczące ich mieszkańców. Na terenie sołectwa Toninek stwierdzono regresywną strukturę wieku ludności, która cechuje się dużym udziałem osób starszych i niskim udziałem dzieci i młodzieży. Ponadto występował tu znaczny udział osób bezrobotnych, spowodowany głównie brakiem atrakcyjnym miejsc pracy i upadkiem małych, rodzinnych przedsiębiorstw. Natomiast na terenie sołectwa Wielowicz, które dzieli się na miejscowość Wielowicz i miejscowość Płosków stwierdzono wysoki udział osób starszych w ludności ogółem obszaru, a także wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej. Na obszarze obydwu sołectw występowały również ograniczenia możliwości wykorzystania i dostępu do instytucji kształtowania rozwoju społecznego ze względu na zły stan techniczny budynków świetlic wiejskich.

W celu wyzwolenia potencjału rozwojowego tych terenów, na ich obszarze zrealizowano projekty infrastrukturalne zaplanowane w LPR Gminy m.in. dotyczące remontów świetlic, w ramach zadań pn. „Przebudowa i rozbudowa wraz z ociepleniem części budynku będącego świetlicą wiejską w Toninku” oraz „Rozbudowa, przebudowa budynku świetlicy wiejskiej z garażem OSP wraz ze zmianą sposobu użytkowania na świetlicę wiejską i bibliotekę z czytelnią w Wielowiczu”. Dodatkowo zaplanowane są pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które skupiają się na m.in. podniesieniu aktywności zawodowej mieszkańców, zapobieganiu zjawisku wykluczenia społecznego i zagrożenia ubóstwem oraz wspieraniu i poprawy jakości życia osób starszych. Działania te obejmują organizację spotkań, warsztatów i programów wsparcia, umożliwiając łatwiejszy dostęp do udziału w życiu kulturalnym i społecznym mieszkańców. Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

Rysunek 11. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Sośno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sośno

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Sośno na lata 2021-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców gminy. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Sośno – Wójta Gminy Sośno.

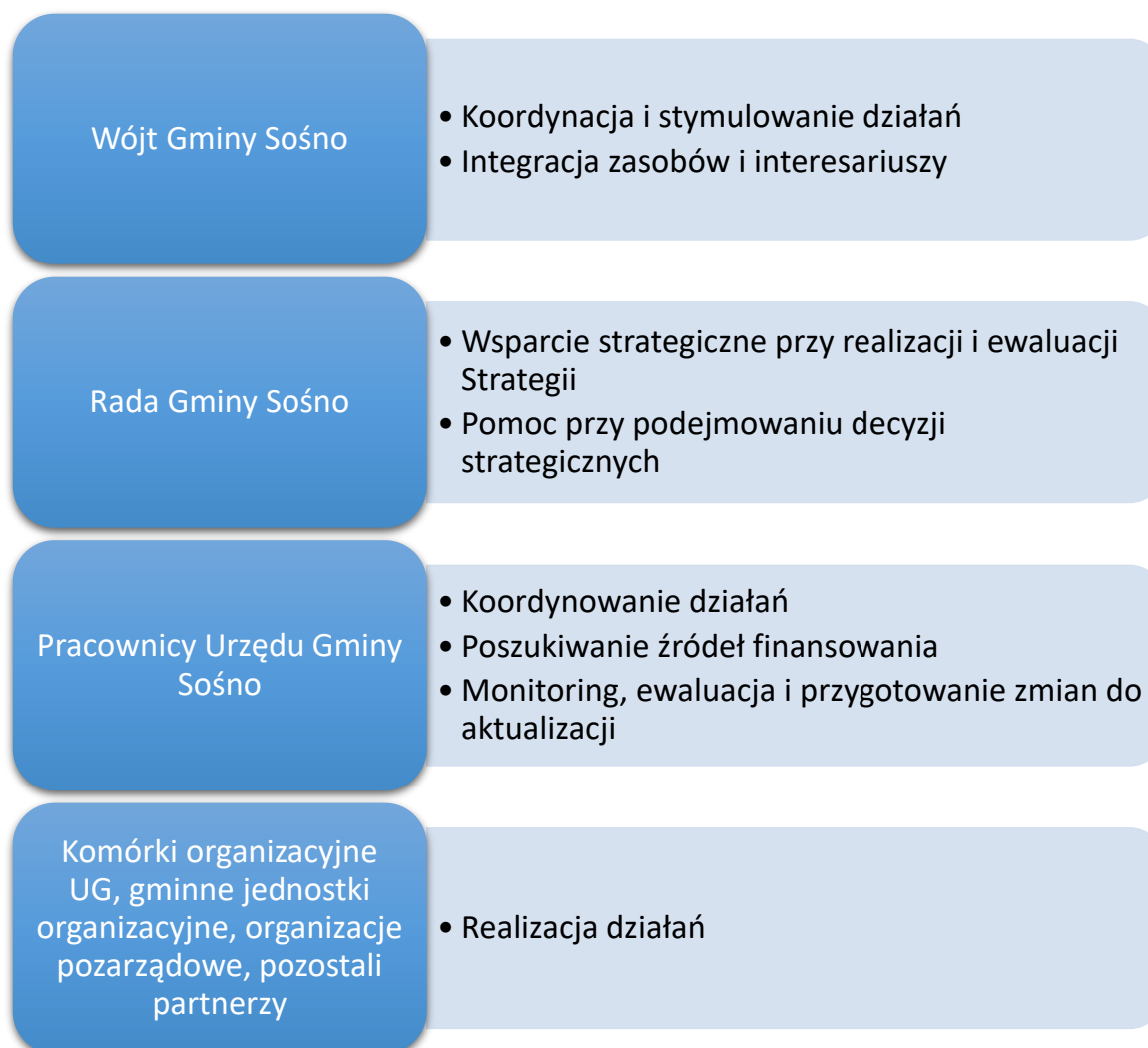
Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Sośno,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Sośno będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Sośno oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Sośno (liderem i koordynatorem).

Rysunek 12. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Sośno będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Sośno, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu

terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

W ostatnim roku badania stopnia realizacji założeń Strategii, tj. 2030 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierające podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych Gminy. Gmina Sośno przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami.

Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Sośno na lata 2021 – 2030

Cel operacyjny	Kierunki działań		Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania	
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Podnoszenie jakości życia mieszkańców Cel operacyjny 1.1	Rozwój oferty mieszkaniowej	Zwiększenie powierzchni uzbrojonych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.
		Mieszkania socjalne												150 000,00 Środki zewnętrzne; Budżet Gminy
	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych	Zapewnienie dostępności cyfrowej we wszystkich budynkach użyteczności publicznej												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
		Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wąwelnie												529 000,00 Budżet Gminy; Środki UE
		Przebudowa świetlicy wiejskiej w Jaszkwie												500 000,00 Budżet Gminy; Środki UE
		Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej Sitno wraz ze zmianą sposobu użytkowania na Wiejskie Centrum Kulturalno - Oświatowe												1 500 000,00 Budżet Gminy; Środki UE
		Przebudowa SP w Sośnie												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
		Przebudowa SP w Przepałkowie												Budżet Gminy; Fundusze unijne Budżet Państwa

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań		Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania	
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
		Budowa lub adaptacja pomieszczeń biurowych i warsztatowych dla ZGK w Sośnie												1 500 000,00 Budżet Gminy
		Rozbudowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej												300 000,00 Środki zewnętrzne; Budżet Gminy
	Poprawa poziomu bezpieczeństwa	Doposażenie jednostek OSP												56 000,00 Budżet Gminy Sośno/Dotacje zewnętrzne
	Wspieranie organizacji pozarządowych oraz propagowanie idei wolontariatu													Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Zwiększenie dostępności jednostek oświatowych		Utworzenie nowych miejsc w oddziałach przedszkolnych												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
		Stworzenie miejsca opieki dla dzieci do lat 3 oraz dzieci 3-6 lat												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
		Zwiększenie dostępności przedszkola dla dzieci w tym zapewnienie dostępności architektonicznej w Sośnie												Budżet Gminy; Fundusze rządowe; Fundusze unijne
		Budowa nowych miejsc parkingowych przy jednostkach oświatowych												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
		Budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Wąwelnie												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
	Budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Przepalkowie											Budżet Gminy; Fundusze unijne; Budżet Państwa;
	Budowa sali gimnastycznej w Przepalkowie											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Wymiana taboru samochodowego dowożenia dzieci do szkół											1 300 000,00 Budżet Gminy;
Aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Cel operacyjny 1.2	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w społeczności lokalnej poprzez rozwój usług społecznych i zdrowotnych, ich aktywizację oraz wzbogacenie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego dla seniorów											100 000,00 Środki zewnętrzne; Budżetu Gminy
	Aktywizacja osób wykluczonych, niepełnosprawnych, niesamodzielnych i starszych											100 000,00 Środki zewnętrzne; Budżetu Gminy
	Usługi pomocowe dla osób starszych i niepełnosprawnych											50 000,00 Środki zewnętrzne; Budżetu Gminy
	Utworzenie punktu przekazywania żywności											Środki zewnętrzne
	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym												
Wznacanie oferty kulturalnej Cel operacyjny 1.3	Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa GDK i GBP w Sośnie											2 000 000,00 Środki zewnętrzne
	Wyposażenie biblioteki w Sośnie											1 200 000,00 Środki zewnętrzne
	Adaptacja części pomieszczeń świetlicy w Wąwelnie na bibliotekę wraz z jej wyposażeniem											100 000,00 Środki zewnętrzne
Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych i miejsc integracji społecznej oraz doposażenie obiektów kulturalnych	Organizacja punktu bibliotecznego w ramach zadania: Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej Sitno wraz ze zmianą sposobu użytkowania na Wiejskie Centrum Kulturalno - Oświatowe											

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
	Cyfrowe sale multimedialne z transmisją on-line dla pięciu świetlic i bibliotek w Sośnie, Sitnie, Wielowiczu i Wąwelnie											250 000,00 Źródła zewnętrzne - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu
	Zakup Mobilnej sceny											200 000,00 Źródła zewnętrzne - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego/ Sportu. LGD Nasza Krajna/ Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
	Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej z biblioteką w Wąwelnie											1 200 000,00 Źródła zewnętrzne
Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej Cel operacyjny 2.1	Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Sitno i Jaskowo											1 734 354,00 Budżet Gminy/UE
	Przebudowa przepompowni kanalizacyjnej przy ulicy Parkowej w m. Sośno											150 507,00 Budżet Gminy
	Dotacja na dofinansowanie kosztów budowy studni wierconej											48 000,00 Budżet Gminy
	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sośno (Pl. Buraczany)											35 000,00 Budżet Gminy
	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sośno											90 000,00 Budżet Gminy
	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Sośno (ul. Młyńska)											20 000,00 Budżet Gminy
	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Szynwałd											50 000,00 Budżet Gminy
	Przebudowa SUW Rogalin wraz z budową studni głębinowej											700 000,00 Budżet Gminy
	Budowa stacji podwyższania ciśnienia w miejscowości Dzedno											100 000,00 Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania	
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Budowa i przebudowa dróg gminnych oraz budowa infrastruktury około drogowej	Budowa sieci wodociągowych Obodowo-Dziedno tzw. „pierścieni spinających”												200 000,00 Budżet Gminy
	Wymiana rur azbestowych sieci wodociągowej w Szywałdzie, Sośnie, Wąwelnie i Wielowiczu												1 000 000,00 Budżet Gminy
	Zakup specjalistycznego sprzętu do czyszczenia kanalizacji typu WUKO												200 000,00 Budżet Gminy;
	Przebudowa gminnej drogi w miejscowości Sośno (ul. Wodna)												286 500,00 Budżet Gminy; Środki UE
	Budowa ogólnodostępnej wewnętrznej drogi gminnej (ul. Cicha) w m. Sośno												234 000,00 Budżet Gminy; Środki UE
	Przebudowa ogólnodostępnej wewnętrznej drogi gminnej w m. Wielowicz (ETAP II i kolejne)												625 000,00 Budżet Gminy; Środki UE
	Przebudowa drogi w miejscowości Roztoki												180 000,00 Budżet Gminy; Środki UE
	Budowa miejsc parkingowych												30 000,00 Środki zewnętrzne; Budżet gminy
	Przebudowa drogi w miejscowości Sitno (kierunek na Mroczę)												Budżet gminy
	Przebudowa drogi w miejscowości Przepalkowo (kierunek Szywałd)												Budżet gminy
	Przebudowa drogi w miejscowości Tuskowo (kierunek Leśniewice)												Budżet gminy
	Systematyczna modernizacja i naprawa dróg												Budżet gminy
	Bieżące utrzymanie dróg związane z umacnianiem dojazdowych dróg gruntowych												Budżet gminy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań		Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania	
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Cel operacyjny 2.2 Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców	Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców													50 000,00 Środki zewnętrzne; Budżet gminy.
Cel operacyjny 3.1 Poprawa estetyki	Utworzenie terenów rekreacyjnych i rekreacyjno-sportowych	Plac rekreacyjno-sportowy dla mieszkańców												1 200 000,00 Źródła zewnętrzne - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu/ LGD Nasza Krajina/ Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko- Pomorskiego/ Gmina Sośno
		Park rekreacyjny dla mieszkańców Sośna												300 000,00 Źródło zewnętrzne/ Gmina Sośno/ Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko- Pomorskiego
Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE Cel operacyjny 3.2	Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz modernizacja sieci ciepłowniczej, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Wymiana indywidualnych systemów grzewczych												750 000,00 Środki własne mieszkańców WFOŚiGW Program „Czyste Powietrze”
		Wymiana źródła ogrzewania w budynku ZGK w Sośnie												300 000,00 Budżet Gminy
		Założenie instalacji C.O. w świetlicy Tuszkowie												30 856,00 Budżet Gminy
		Instalacja solarów i fotowoltaiki na budynku GDK w Sośnie												150 000,00 Źródła zewnętrzne - WFOŚiGW
		Termomodernizacja budynku SP w Przepałkowie												Budżet Gminy, Fundusze unijne, Budżet Państwa

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SOŚNO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania										Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania	
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Cel operacyjny 3.3 Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego	Modernizacja sieci ciepłowniczej w Sośnie	Modernizacja sieci ciepłowniczej w Sośnie											500 000,00 Budżet Gminy
		Zamontowanie paneli fotowoltaicznych na dachu szkoły											Budżet Gminy, Fundusze unijne, Budżet Państwa
		Wymiana i montaż tradycyjnego źródła ciepła i CWU na źródło odnawialne – pompy ciepła.											Budżet Gminy, Fundusze unijne, Budżet Państwa
	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Konserwacja systemów melioracji szczegółowych											2 400 000,00 Gminna Spółka Wodna w Sośnie
		Zakup i montaż zbiornika na deszczówkę przy budynku GDK											100 000,00 Źródła zewnętrzne – WFOŚiGW
	Sprawny system gospodarowania odpadami	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Skoraczewie											18 450,00 Budżet Gminy
		Demontaż, transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest											160 000,00 Budżet Gminy; WFOŚiGW w Toruniu
		Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstałych i zebranych w gospodarstwach domowych											10 357 748,00 Budżet Gminy
		Odbiór i utylizacja folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z gospodarstw rolnych											Budżet Gminy Środki zewnętrzne
		Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy											Budżet własny Gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Sośno

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywności i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównym sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura

społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – Położenie i infrastruktura komunikacyjna	14
Tabela 2. Analiza SWOT – Demografia	15
Tabela 3. Analiza SWOT – Gospodarka i rynek pracy	15
Tabela 4. Analiza SWOT – Kultura, sport i rekreacja	16
Tabela 5. Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna.....	17
Tabela 6. Analiza SWOT – Ochrona środowiska	18
Tabela 7. Analiza SWOT – kapitał społeczny.....	18
Tabela 8. Analiza SWOT – Pomoc społeczna.....	19
Tabela 9. Cele strategiczne i operacyjne	21
Tabela 10. Cel strategiczny: 1. Rozwój aktywności społecznej mieszkańców	23
Tabela 11. Cel strategiczny 2: Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o sąsiedztwo miasta Bydgoszczy	28
Tabela 12. Cel strategiczny 3: Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ładu przestrzennego	31
Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Sośno na lata 2021 – 2030	57
Rysunek 1. Elementy struktury osadniczej wraz z lokalnym układem komunikacyjnym gminy Sośno. 34	
Rysunek 2. Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Sośno – obiekty wpisane do rejestru zabytków (stan na lipiec 2021 r.).....	35
Rysunek 3. Obszary ochrony przyrody na terenie gminy Sośno wraz z lokalizacją pomników przyrody	36
Rysunek 4. Infrastruktura techniczna – aglomeracja KPOŚK „Sośno” na terenie gminy Sośno	37
Rysunek 5. Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Sośno.....	39
Rysunek 6. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.....	45
Rysunek 7. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej ..	46
Rysunek 8. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa	47
Rysunek 9. Położenie Gminy Sośno na tle obszarów cechujących się peryferyjnością transportową .	48
Rysunek 10. Położenie Gminy Sośno na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego	49
Rysunek 11. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Sośno	51
Rysunek 12. Podział zadań realizacji Strategii	53